Világ proletárjai egyesüljetek!

DÉLMAGYARORSZÁG

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT DÉLMAGYARORSZÁG NAP LAPJA

IV. évf. 291. sz. ÁRA 40 FILLÉR Szeged, 1947 dec. 21. Vasárnap

Születése napja alkalmából forró elvtársi üdvözletünket küldjük a barát Szovjetunió nagy fiának SZTÁLIN elvtársnak

A katolikus egyház útja

Irta: FERENCZ LÁSZLÓ

Nemcsak nálunk, de az egész világon felvetődik ujra az egyház és az állam kérdése. Az »Uj Ember« c. katolikus hetilap Suhard biboros, párisi érsek pásztorlevelét ismerteti kivonatosan, amely többek között egy fontos megállapítást tartalmaz. Nevezetesen Suhard biboros a maga módján igazolja azt, amit a marxisták már régóta hirdetnek: a régi világ haldoklik és egy uj van születőben. Az éppen lezajlott háboru nem közjáték volt, hanem epilógus, a végét jelzi egy világnak. A modern technika megváltoztatta a világot, halljuk a marxista tételt a biboros szájából. A társadalom is megváltozik, a nemzetek határain tul, a közös érdekek felismerése felé halad. Kollektiv öntudat születik s a történelemnek nem akármilyen fordulópontjához érkeztünk: a világ forradalmon megy át.

Az »Uj Ember« ismertetéséből nem tünik ki, hogy a biboros felismerte volna ennek a történelmi folyamatnak a hajtóerejét, az ujvilágot formáló munkásmozgalmat, de az is, amit felismert, nyilván elég indítóok, hogy észrevegye a problémát, amely ezekből a társadalmi változásokból a katolikus egyház számára adódik. Felismeri, hogy az egyháznak idomulnia kell az uj társadalmi tényekhez, az ezekből származó uj államformákhoz. Az egyháznak, úgy mint a multban már többször megtette, keresnie kell a helyes szintézist, az uj társadalmi formáknak s az egyház magatartásának összeegyeztetését. Suhard biboros szerint az egyház örök, csak a köntöse, a munkaruhája változik. Mindegy, akármilyen néven nevezzük a gyermeket, a lényeg az: az egyházi politikában szintén változásoknak kell bekövetkezniök.

Az egyház nem állhat a tudomány utjába sem, állapitja meg Suhard biboros és itt elérkeztünk ahhoz a problémához, amely Magyarországon ujból felszinre hozta a katolikus egyház és az uj magyar demokrácia viszonyának problémáját. Az ugynevezett »majomperben«, amelyben természetesen nem a majomról, hanem a darwinizmus tudományos megállapitásairól volt szó, Mindszenty hercegprimás és köre a tudomány ellen foglalt állás. Ez a látszólag jelentéktelen dolog azonban csak jellegzetes megnyilvánulása annak az alapproblémának, amelyet Suhard biboros igyekszik megoldani: ez az egyház és a népi demokráciává alakuló államnak a kérdése. Milyen álláspontot foglal el a katolikus egyház Magyarországon az épülő népi demokráciával szemben?

Számtalan jel és megnyilatkozás arra mutat, hogy Mindszenty hercegprimás és köre moreven ragaszkodik a régi formákhoz, az uj erőviszonyok közepette is meg akarja őrizni azokat az előjogokat, amelyeket az egyház a feudális magyar államban élvezett. A középkorban kialakult papi uralmat a nyugati polgári demokráciák is mind megdöntötték, annál kevésbbé maradhat fenn a népi demokráciában, amelyet a magyar dolgozó nép épit. Elismerjük, hogy Suhard biborosnak könnyebb dolga van Franciaországban, ahol az egyház és az állam hatáskörét régen szétválasztották, de éppen ezért nálunk az egyháznak radikálisabban kell igazodnia a demokrácia rendjéhez, ha be akarja tölteni azt a feladatot, amit Suhard biboros tüz ki az egyház elé.

A Magyar Kommunista Párt tudatában van annak, hogy az egyházat Magyarországon nemcsak Mindszenty József és köre alkotja. Az egyházi politika kérdése nálunk még nincs véglegesen eldöntve. Vannak egyházférfiak, akik bár nem szállnak szembe hercegprimásuk politikájával, érzik, hogy Suhard biboros fejtegetései, helyzetelemzése Magyarországon is erősen megszivlelendő. Vannak Magyarországon a katolikus egyházban pozitiv jelenségek is, amelyek mellett éppugy nem szabad elsiklanunk, mint Mindszenty József demokráciaellenes megnyilvánulásai mellett. Kétségtelen például, hogy dr. Hamvas Endre csanádi püspök szabadegyetemi előadása az Actio Catolica keretében ilyen pozitiv jelenség. Hamvas püspök előadásában kifejtette, hogy antiszemitizmus, mint gyülölet ellenkezik a kereszténységgel. Ez az állásfoglalás ugyan nem érinti a népi demokratikus állam és a katolikus egyház viszonyának főkérdéseit, de szembeszáll egy olyan társadalmi métellyel, ami itt Szegeden és szerte az országban a legszélsőségesebb reakciónak, a nyilas banditizmusnak egyik legfontosabb propagandafogása volt. Lapunk más helyén egy esetet közlünk, amely azt mutatja, hogy az antiszemitizmus propagandájától sem mentes az egyház, sőt ez az egyházmegye sem. Ezért Hamvas püspök kiállása pozitivum és még inkább az lesz, ha ezt a szellemet hatáskörében érvényesiteni is tudja.

A Mindszenty-féle demokráciaellenes politika több összeütközési pontot teremtett, mint például a közoktatás ügyében, 48-as szabadsághagyományaink kérdésében, de még több ilyen pont lesz, ha a magyar katolicizmus józangondolkodásu vezető férfiai nem érvényesitik befolyásukat. A kiéleződő harc nincs hasznára sem a népi demokráciának, sem a katolikus egyháznak, viszont nem kétséges, ki kerül ki ebből a harcból, ha harcnak kell lennie, győztesen. A magyar dolgozók eddig is sikeresen megbirkóztak ellenségeikkel, nem kétséges, hogy ez a rájuk kényszeritett harc sem végződhetne másképpen.

Megkezdődött Őrley Zoltán altábornagy bünperének tárgyalása

A vádlott tajadja a terhére rótt vadakat

Nagy érdeklődés mellett nyitotta meg dr. Czibor Béla tárgyalásvezető hadbirószázados Őrley Zoltán altábornagy bünügyének főtárgyalását. A vádpontok ismertetése után Őrley kijelentette, hogy nem érzi magát bünösnek és röviden vázolta a demokratikus honvédség megszervezése terén kifejtett működését. A tárgyalás folyamán több összecsapás történt a tárgyalást erős kézzel vezető hadbirószázados, az idegesen védekező vádlott és védője közt.

Tagadta a vádlott, hogy fiának a kincstári szabómühelyben civilruhái készittetett volna. Tagadta, hogy a vásárhelyi honvédségi kertészetből gyümölcsöt és konyhakerti veteményeket ajándékba fogadott volna el.

— Hajsza indult ellenem — mondja izgatott hangon a vádlott. — Ennek a hajszának politikai indokai lehetnek. A jelenlegi atmoszféra az oka...

Reprezentáció a kincstár terhére

Baj volt a reprezentációs költségekkel is. A SAS-bálra 100 forintot adományozott, amit a kincstárral fizettetett ki, ugyszintén a politikai pártok gyüjtéseire is saját nevében adományozott nagyobb összegeket, de elszámoltatta a kincstár terhére, csakugy, mint egyes budapesti magasrangu katonatisztek megvendégelését. A tárgyalásvezető firtatta, hogy történhetett az, hogy a pestiek hivták a Hungáriába, mégis a vádlott fizette ki a cehhet, amit később a kincstárra háritott át.

— Felálltak és elindultak s mikor láttam, hogy nem fizettek, kiegyenlitettem a számlájukat, de az ilyen megvendégelésre nekem nem volt pénzem — háritja el a felelősséget Őrley.

— Hogy jön ahhoz a kincstár, hogy egyenruhába bujtatott szélhámosok mulatozásának költségeit viselje? Ha ön kifizette helyettük, miért nem jelentette feletteseinek, hogy fizetés nélkül távoztak? — kérdezi az elnök.

— Az volt az uzus, ha Pestről jött valaki, a reprezentációs számla terhére mi vendégeltük meg — válaszolja Őrley.

Ajándékok a HM-ba

Sertéseket is reprezentációs célokra vettek igénybe. Irásbeli utasitást adott a jólétinek, hogy 2—5 kilós csomagokat juttassanak pesti magasrangu tiszteknek. Itt össze is különbözött Tóth ezredessel, aki sajátmagának akarta fenntartani a csomagküldéssel okozott örömöket és előnyöket. Mikor pedig szabadságra ment a vádlott, Tóth ezredest bizta meg a HEKÖB felülvizsgálásával, aki ezt Csórja Árpádnak továbbitotta. Csorja szabálytalanságokat észlelt és feljelentést tett. Őrley szerint szabálytalanul, nem feletteseinek, hanem egyenesen a D-osztálynak és ezért áthelyezte.

— A politikai osztály D-csoportjának megrendelésére vitte oda és tálalta nekik az én megrendelő céduláimat — vallotta Őrley. — A D-osztály parancsára elvitte azután az ügyészségnek, ahol megállapitották, hogy bűncselekményt nem követtem el. Ezek után én terjesztettem fel az iratokat és kértem, hogy a honvédelmi miniszter vizsgálja ki az ügyet és tegyen igazat.

Ki mentette meg a B-listától Tóthot?

Tóth ezredes B-listázásával kapcsolatban azzal vádolják, hogy jogtalanul tartották vissza. Itt Őrley Zentay államtitkárra hivatkozott, aki élőszóval utasitotta, hogy Tóthot tartsa vissza, mert a honvédelmi miniszternél az ügy már elintézést nyert. Csupán azért késett Tóth visszahelyezése, mert Nagy Ferenc szökése után hosszu időn át nem volt miniszterelnök, aki a kinevezést jóváhagyja. Ugyanakkor azonban Illi vezérőrnagy, a személyzeti ügyosztály vezetője »nyegle« hangon mondta tartsa vissza Tóthot, ugyis ki fogom rugni, mert csendőr volt és GH-s. Miután Zentay államtitkár utasitása volt az erősebb, visszatartotta Tóthot. Irásban nem kapott ugyan utasitást, mert »a csiklandós ügyekben hetek, hónapok után jött csak Pestről jelentés«.

Vallanak a szállítók

A tanukihallgatások során Tankulov Voja szőregi baromfikereskedő vallotta, hogy egy reprezentációs vacsorára D. Nagyéktól igénybe vett két sertést sürgősen be kellett Szegedre szállitania, mert az igénybevevő katona szerint a vendégek már együtt ülnek Őrley előléptetési vacsorájára. A sertések meg is érkeztek idejében. Gyevi Lajos cipészmester, mint katonai szolgálatvezető katona, több izben hozott gyümölcsöt, vajat, tojást, borsót a vásárhelyi kertgazdaságból a vádlottnak, mit többször kifizetett s többször arra hivatkozott, hogy majd Patzauerrel elintézi. Kovács Elek főhadnagyot azért bocsátották el, mert a civileknek történő jóléti szállitásokat firtatta és kijogás tárgyává tette, hogy a fejesek 5—10 kilós tételekben jutnak vajhoz, mig ő és a hozzá hasonlók egyáltalán nem kapnak. Feuer Egon vallomásával ért véget az izgalmakban bővelkedő tárgyalás. Hétfőn 9 órakor folytatják a tanukihallgatásokat.

Román-jugoszláv-magyar találkozó készül Szegeden

Dénes polgármester a román határon tárgyalt a dunavölgyi népek gyakorlati együttműködéséről

Dénes Leó elvtárs, polgármester pénteken a román határra utazott, hogy megbeszélést folytasson Tito Jonescuval, Temesvár prefektusával. Megbeszélésük több gyakorlati eredménnyel járt, amelyeknek egyik legfontosabb része az a megállapodás, hogy a nyáron rendezendő szegedi ünnepi héten nemcsak a jugoszlávok, de a románok is résztvesznek és külön pavillont állitanak fel a szegedi nemzetközi vásáron. A megbeszélésekről a következőkben tájékoztatta Dénes polgármester a Délmagyarország munkatársát:

— Elgondolásom, hogy Szeged földrajzi helyzetét kihasználjuk és éppen abból származzék előnye, amely eddig hátránya volt. Eddig ugyanis, mint határvárosnak, valósággal el volt vágva a vérkeringése, de ezentul éppen ezáltal játszhat vezetőszerepet a szomszédos baráti országokkal való kapcsolataink kiépitésében.

Amig arccal nyugat felé voltunk, addig Szeged a háttérben huzódott meg, de most kelet felé fordulásunk-